

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

The Guidelines for Developing the Competencies of World-class Standard School Administrators in Secondary Educational Service Area Office

ปรีศนา วรรณารักษ์¹, สันติ บุรณะชาติ², โสภา อำนวยรัตน์², หน้าฝน กันมา²
Pritsana Wannarak¹, Santi Buranachart², Sopha Aumnauyrat²,
Numphon Kunma²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ระยะเวลาที่ 1 เป็นการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ระยะเวลาที่ 2 เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) ปี พ.ศ. 2559-2560 จำนวน 122 คน ได้มาโดยเทียบจำนวนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามภูมิภาคของโรงเรียน กำหนดผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 1 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และแบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ นิสิตระดับการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

² สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

¹ Doctor of Education students Educational Administration, College of Education, Phayao University

² Educational Administration, College of Education, Phayao University

ผลการวิจัยพบว่า

ระยะที่ 1 สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพบว่าทุกองค์ประกอบเป็นสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล รองลงมาคือสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล และสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามลำดับ

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผลของการพัฒนา 2) การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชี้แจงแผนการพัฒนา (2) ชี้แจงดำเนินการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร (3) ชี้แจงติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน และ (4) ชี้แจงปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะเพื่อพัฒนางาน และ 3) เงื่อนไขแห่งความสำเร็จของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้แก่ (1) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเปิดใจรับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากผู้อื่นอย่างจริงจัง (2) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเปิดใจยอมรับถึงจุดอ่อน จุดด้อย หรือข้อบกพร่องของสมรรถนะตนเอง (3) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องมีความกล้าหาญที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือพัฒนาสมรรถนะที่เป็นจุดอ่อน จุดด้อย หรือข้อบกพร่องของตนเอง (4) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีความเพียรพยายามที่จะพัฒนาสมรรถนะตนเองเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา (5) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยทำให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดีขึ้นได้จริง

คำสำคัญ: สมรรถนะผู้บริหาร โรงเรียนมาตรฐานสากล แนวทางการพัฒนา

Abstract

The purpose of this research was to study the competencies and guidelines for developing the competencies of world-class standard school administrators in Secondary Educational Service Area Office. The research was divided into 2 phases ; phase 1 was examined of competencies of the world-class standard school administrators' competency. phase 2 was guidelines for the development of competencies of world-class standard school administrators in Secondary Educational Service Area Office. The sample group used in the research was 122 school administrators of world-class standard school in Secondary Educational Service Area Office that received the Quality Award from the Office of the Basic Education Commission Quality Award: OBECQA). The population was obtained by comparing the population with the sample from the Krejcie and Morgan tables and stratified randomly by school region. One respondent for each school is the School Director or Acting School

Director. 8 persons with high knowledge and experience in the development of competency for world-class standard school administrators. Questionnaire about the competency of world-class standard school administrators in Secondary Educational Service Area Office and an assessment form for the suitability of the composition of world-class standard school administrators By doing structured interviews and data analysis through content analysis, basic statistics were used: mean and standard deviation.

When the research was implemented in this study, it was found that

1. competency of world-class standard school administrators in Secondary Educational Service Area Office, the overall result was at the highest level. In which the highest mean was personal competency, followed by functional competency and core competency.

2. Guidelines for the development of competencies of world-class standard school administrators in Secondary Educational Service Area Office by interviewing eight experts, summarized as follows ; 1) principles and rationale for the development of competencies of world-class standard school administrators. 2) the competencies of the school administrators of world-class standard school that should be developed, there were 4 processes as follows: (1) Study the condition and problems of educational management and competencies (Plan). (2) The processes of executive competency development (Do) (3) monitoring and evaluation procedures(Check), (4) Processes to improve and develop competency for development (Action). 5) Conditions for success of the competency development guidelines for word-class standard school administrators.

Keywords: Competency administrators world class standard schools, guidelines for developing

บทนำ

การบริหารจัดการการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง และเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องนำสมรรถนะทั้งหมดที่มีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพตามแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทของโรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

และเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนา

คนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (สำนักงานเลขาธิการ ครุสภา, 2549: 2-3) กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม คุณธรรม ความรู้ จริยธรรม และวิถีวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข (ธีระ รุญเจริญ, 2554: 21)

กระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้ประชาคมโลกเกิดความตื่นตัวในด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้ และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (วิจารณ์ พานิช, 2557: 15) รวมถึง การเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา คุณภาพของคนทั้งในเชิงสถาบัน ระบบ โครงสร้าง ของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ (สำนักงานปลัดกระทรวง การศึกษาธิการ, 2555: 1) สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานมีความตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก จึงได้กำหนดนโยบายให้มีโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-class standard school) ขึ้นมาเพื่อเป็น กลไกในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่ง โรงเรียนมาตรฐานสากลจะเป็นโรงเรียนที่พัฒนา หลักสูตรและจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เทียบเคียง ดังนั้น โรงเรียนมาตรฐานสากล จึงเป็น นวัตกรรมจัดการศึกษาที่ใช้เป็นยุทธศาสตร์ หนึ่งในที่สำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนายกระดับ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่า

สากล ผู้เรียนมีศักยภาพและความสามารถ ทัดเทียมกับผู้เรียนนานาชาติ คุณภาพผู้เรียน ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของครูเป็นสำคัญ ผู้เรียน ที่เก่งย่อมเกิดขึ้นได้ด้วยครูที่เก่ง ครูที่มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการจัดการเรียน การสอน (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน, 2557: 23) ซึ่งคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนก็ขึ้นอยู่กับคุณภาพ การบริหารจัดการศึกษาเช่นกัน และบุคคลที่ มีบทบาทสำคัญมากที่สุดในการบริหารจัดการ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมากกว่าครู ที่จัดการเรียนการสอนก็คือผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในโรงเรียนและ ผู้เกี่ยวข้องในทุกๆ ด้าน ดังนั้น โรงเรียนจะมี คุณภาพและศักยภาพมากน้อยเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ หรือสมรรถนะ ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้บริหาร โรงเรียนที่มีสมรรถนะสูงจะสามารถพัฒนาองค์กร ไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ (สมาน แก้วคำไสย์, 2559: 3)

โรงเรียนมาตรฐานสากลมีเป้าหมาย ความสำเร็จด้านผู้เรียนคือผู้เรียนมีความเป็นเลิศ ทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อ สังคมโลก ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นตัวแปรสำคัญ ที่จะบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการ ดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากล ซึ่งผลจาก การวิจัยของวชิพร แก้วหล้า และคณะ (2558: 1103) พบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษา สูโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 ข้อที่มีการปฏิบัติดีที่สุดคือโรงเรียนทำการพัฒนา ความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ และ ICT เพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ปัญหาการ

บริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านที่มีปัญหาสูงสุดคือการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และจากรายงานการวิจัยเรื่องผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2560 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561: 7-8) สอดคล้องกับนุชนวรัตน์ศิริระประภา (2557: 507) ได้ทำวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ (1) สมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะหลักและสามสมรรถนะย่อยคือการบริการที่ดี การสื่อสารและการจูงใจ และภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อคุณลักษณะโดยรวม (2) สมรรถนะประจำสายงาน และสามสมรรถนะย่อยคือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การสื่อสารและการจูงใจและการบริการที่ดี ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (3) สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และสี่สมรรถนะย่อยคือการบริการที่ดี การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาตนเอง และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และ (4) สมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะหลัก และสามสมรรถนะย่อยคือการสื่อสารและการจูงใจ การบริการที่ดีและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ

สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นเงื่อนไขและปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ เพราะสมรรถนะ

เป็นความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Characteristic of Attributes) ที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม (Behavior) ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งโดยทั่วไปสมรรถนะของคนจะเกิดได้จาก 3 ทาง คือเป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เกิดจากประสบการณ์การทำงาน และเกิดการฝึกอบรมและการพัฒนา (ประจักษ์ ทรัพย์อุดม, 2550: 3) ผสมผสานกันทำให้สามารถปฏิบัติงานหรือกิจกรรมต่างๆ ตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบที่เกิดผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่ได้วางไว้ (พรชัย เจตมาทาน, 2558: 16) ปัจจุบันมีสมรรถนะเป็นอย่างไร และหากจะต้องพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ควรเป็นอย่างไร จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลให้มีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากลให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

1. การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

1.1 การศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการจำนวน 14 คน เพื่อกำหนดองค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2. ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2559-2560 จาก 178 โรงเรียน จำนวน 178 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ได้รับรางวัล

คุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2559-2560 ได้มาโดยเทียบสัดส่วนจำนวนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 43) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามภูมิภาคของโรงเรียน กำหนดผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 122 คน ได้มาโดยเทียบจำนวนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 43) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้นตามภูมิภาคของโรงเรียน กำหนดผู้ตอบแบบสอบถามโรงเรียนละ 1 คน คือผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ กับผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธี Item-Total Correlation และค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ซึ่งพบว่าแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.45 ถึง 0.90 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพว่ามีคุณภาพเชื่อถือได้แล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองและทางไปรษณีย์พร้อมขอความร่วมมือให้ส่งคืนภายใน 3 สัปดาห์

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนไปตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ โดยจำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเป็นกรอบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์สูงเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยว

กับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ไปวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์

2. ข้อมูลสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ข้อมูลที่แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปตามประเด็นสำคัญ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ตาราง 1 สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวม

ที่	สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล	4.56	0.46	มากที่สุด
2	สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล	4.59	0.46	มากที่สุด
3	สมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล	4.64	0.49	มากที่สุด
	โดยรวม	4.60	0.45	มากที่สุด

ตาราง 2 สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
รายองค์ประกอบ

ที่	สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล			
1.1	การมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.60	0.52	มากที่สุด
1.2	การบริการที่ดี	4.50	0.54	มาก
1.3	การพัฒนาตนเอง	4.51	0.50	มากที่สุด
1.4	การทำงานเป็นทีม	4.63	0.50	มากที่สุด
	รวม	4.56	0.46	มากที่สุด
2	สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล			
2.1	การสื่อสารและการจูงใจ	4.51	0.59	มากที่สุด
2.2	การมีวิสัยทัศน์	4.65	0.49	มากที่สุด
2.3	การวิเคราะห์และสังเคราะห์	4.53	0.53	มากที่สุด
2.4	การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	4.60	0.48	มากที่สุด
2.5	การมีภาวะผู้นำ	4.65	0.47	มากที่สุด
	รวม	4.59	0.46	มากที่สุด
3	สมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล			
3.1	ความรู้	4.62	0.52	มากที่สุด
3.2	ทักษะ	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3	ทัศนคติ	4.66	0.53	มากที่สุด
3.4	อุปนิสัย	4.67	0.52	มากที่สุด
	รวม	4.64	0.49	มากที่สุด
	โดยรวม	4.60	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมเป็นสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล รองลงมาคือสมรรถนะประจำ

สายงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล และสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบสมรรถนะพบว่า 1) สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ส่วนองค์ประกอบ

ย่อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการบริการที่ดี 2) สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการมีภาวะผู้นำและการมีวิสัยทัศน์ รองลงมาคือการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ส่วนองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือการสื่อสารและการจูงใจ 3) สมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคืออุปนิสัย รองลงมาคือทัศนคติ ส่วนองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือทักษะซึ่งอธิบายรายชื่อตามตาราง 2

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน สรุปได้ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผลของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ชั้นวางแผน (2) ชั้นดำเนินการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร (3) ชั้นติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน และ (4) ชั้นปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะเพื่อพัฒนางาน และ 3) เงื่อนไขแห่งความสำเร็จของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้แก่ (1) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเปิดใจรับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากผู้อื่นอย่างจริงจัง (2) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเปิดใจยอมรับถึงจุดอ่อน จุดด้อย หรือข้อบกพร่องของสมรรถนะตนเอง (3) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องมีความกล้าหาญที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือพัฒนาสมรรถนะที่เป็นจุดอ่อน จุดด้อย หรือข้อบกพร่องของตนเอง (4) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเป็น

ผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีความเพียรพยายามที่จะพัฒนาสมรรถนะตนเองเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา (5) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดีขึ้นได้จริง

อภิปรายผล

ระยะที่ 1 ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพบว่าทุกองค์ประกอบเป็นสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล รองลงมาคือสมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล และสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ นุชนาวา รัตนศิระประภา (2557: 517-518) ได้ทำวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า สมรรถนะโดยรวมสมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยในสมรรถนะประจำสายงานอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยคือสมรรถนะหลัก สมรรถนะโดยรวม สมรรถนะประจำสายงาน การทำงานเป็นทีม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีวิสัยทัศน์ ส่วนสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากลพบตามลำดับ คือ (1) สมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อย คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากลโดยภาพ

รวม (2) สมรรถนะประจำสายงานและสมรรถนะย่อยคือภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก (3) สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และสมรรถนะย่อยคือการพัฒนาตนเอง และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากลด้านการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (4) สมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะหลักและสมรรถนะย่อยคือการสื่อสารและการจูงใจและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล ด้านการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ และยังสอดคล้องกับบรรลุมัชฌิม และวัลลภา อารีรัตน์ (2556: 92) ได้ทำวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ส่วนสมรรถนะที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เช่น สมรรถนะหลักเรื่องการบริหารที่ดี สมรรถนะประจำสายงานเรื่องการสื่อสารและการจูงใจ และสมรรถนะส่วนบุคคลเรื่องทักษะถือเป็นองค์ประกอบสมรรถนะที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำสมรรถนะไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการศึกษาสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน สรุปได้ ดังนี้ 1) หลักการและเหตุผลของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลที่ควรได้รับการพัฒนาต้องสอดคล้องกับสภาพและบริบทในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานของสถานศึกษาในปัจจุบันและอนาคต เป็นสมรรถนะที่อ่อนด้อย หรือมีไม่เพียงพอ ยังไม่เหมาะสม หรือยังไม่มี สอดคล้องกับสภาพสังคมโลกปัจจุบันในศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาได้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากลได้จริง 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนวางแผนการพัฒนา คือ ศึกษาสภาพและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษา และสภาพสมรรถนะ ระบุสภาพและ กำหนดสมรรถนะที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาได้ เช่น สมรรถนะหลัก สมรรถนะประจำสายงาน และสมรรถนะส่วนบุคคล เป็นต้น ระบุสภาพสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนและวางแผนการพัฒนาสมรรถนะดังนี้ ระบุสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษา และสภาพปัญหาสมรรถนะให้ชัดเจน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสมรรถนะให้ชัดเจน กำหนดสมรรถนะที่จะพัฒนาให้ครอบคลุมและชัดเจน กำหนดรูปแบบและวิธีการพัฒนาสมรรถนะ และกำหนดแนวทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะให้ชัดเจน (2) ขั้นตอนดำเนินการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร (Do) คือ การศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง การเข้ารับการฝึกอบรมพัฒนา และการศึกษาในหลักสูตรต่างๆ การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลที่เป็นที่ยอมรับและได้รับรางวัลต่างๆ การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในการ

ทำงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะครูและบุคลากรด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และการร่วมประชุม (3) ขั้นตอนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน คือ การตรวจสอบผลและสะท้อนผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการศึกษา การประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง วิเคราะห์สังเคราะห์และสรุปผลการตรวจสอบและผลการประเมินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ และ (4) ขั้นปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะเพื่อพัฒนา คือ รวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาแล้วทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปลงความเห็นเพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อยของแต่ละสมรรถนะอย่างเป็นระบบ กำหนดแนวทางการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาแต่ละสมรรถนะด้วยตนเอง โดยอาศัยการปรึกษาหารือหรือขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วสรุปและรายงานผลการประยุกต์ใช้สมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลในการปฏิบัติงานด้านการบริหารสถานศึกษาต่อสาธารณชน และ 3) เงื่อนไขแห่งความสำเร็จของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้แก่ (1) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเปิดใจรับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะจากผู้อื่นอย่างจริงจัง (2) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเปิดใจยอมรับถึงจุดอ่อน จุดด้อย หรือข้อบกพร่องของสมรรถนะตนเอง (3) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องมีความกล้าหาญที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือพัฒนาสมรรถนะที่เป็นจุดอ่อน จุดด้อย หรือข้อบกพร่องของตนเอง (4) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและมีความเพียรพยายามที่จะพัฒนาสมรรถนะตนเองเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา

(5) ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนเองกำลังทำอยู่จะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยทำให้คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดีขึ้นได้จริง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ สอดคล้องกับประจักษ์ ทรัพย์อุดม (2550: 3) กล่าวว่าสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนเป็นเงื่อนไขและปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากลให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตรงตามเป้าหมายที่วางไว้เพราะสมรรถนะเป็นความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรม ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งโดยทั่วไปสมรรถนะของคนจะเกิดได้จาก 3 ทางคือเป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เกิดจากประสบการณ์การทำงาน และเกิดการฝึกอบรมและการพัฒนา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพงศธร พิทักษ์กำพล (2547: 34) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาสมรรถนะไว้ 4 ขั้นตอน คือ (1) การเตรียมการวางแผนพัฒนา (2) การปฏิบัติการวางแผนพัฒนา (3) การปฏิบัติตามแผน (4) การประเมินผลและการติดตามผล ส่วนอดิศร เนาวนนท์ (2550 หน้า 73) กล่าวว่าวิธีการพัฒนาผู้บริหารเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการปฏิบัติงานคือการศึกษารูปแบบเป็นทางการ การศึกษาอย่างไม่เป็นทางการ การฝึกอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการและการพัฒนาด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งวิธีการพัฒนาสมรรถนะโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองทำได้ดังนี้ (1) การศึกษาหาความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ (2) การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การฝึกอบรม สัมมนา ประชุมวิชาการ (3) การทำ

วิจัยในโรงเรียน (4) การเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงาน องค์กรต่างๆ (5) การเขียน/เรียบเรียงเอกสารหรือตำราวิชาการ (6) การศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาต่างๆ และ (7) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน (สมาน แก้วคำไสย์, 2559: 125-127) และ Davies and Ellison (1997: 54-67) กล่าวว่า การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารมีกระบวนการ ดังนี้ (1) การประเมินสมรรถนะและกำหนดสมรรถนะ (2) การวางแผนพัฒนาสมรรถนะ (3) การปฏิบัติตามแผน และ (4) การประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาสมรรถนะเป็นระยะๆ ส่วน McCauley and Others (1998: 16) ได้นำเสนอว่าจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์รายงานการวิจัยต่างๆ สรุปได้ว่าวิธีการพัฒนาคุณลักษณะหรือสมรรถนะผู้บริหารมี 4 วิธี ดังนี้ (1) การเรียนรู้จากการทำงาน (2) การเรียนรู้จากผู้อื่น (3) การเรียนรู้จากความผิดพลาด (4) การเรียนรู้จากการฝึกอบรม ดังนั้น อาจเป็นด้วยเหตุผลเหล่านี้ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน จึงประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผลของการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะที่ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งมีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ขั้นตอนวางแผน (2) ขั้นตอนดำเนินการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหาร (3) ขั้นตอนติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน (4) ขั้นตอนปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะเพื่อพัฒนางาน และ 3) เจาะใจแห่งความสำเร็จของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลมีอยู่ 3 องค์ประกอบ คือ สมรรถนะหลัก ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง และการทำงานเป็นทีม สมรรถนะประจำสายงาน ได้แก่ การสื่อสารและการจูงใจ การมีวิสัยทัศน์ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการมีภาวะผู้นำ และสมรรถนะส่วนบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ทศนคติ และอุปนิสัย ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องตระหนักและทำความเข้าใจถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลได้ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายความสำเร็จด้านผู้เรียนที่กำหนดไว้

1.2 สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลควรได้รับการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ดังนี้ (1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดย การปฏิบัติงานให้มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ (2) การบริการที่ดีนำมาใช้ในการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงและสะท้อนการให้บริการได้ตลอดเวลา (3) การพัฒนาตนเอง คือ การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการแสวงหาและพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง (4) การทำงานเป็นทีมเพื่อพัฒนาในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และกลุ่มคนที่หลากหลายในการทำงาน

1.3 สมรรถนะประจำสายงานของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลควรได้รับการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ดังนี้ (1) การสื่อสารและการจูงใจ ทำให้การทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (2) การมีวิสัยทัศน์เพื่อขับเคลื่อนนโยบายของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

ให้ประสบความสำเร็จ (3) การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาเพื่อจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ (4) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือบุคลากรในการแก้ปัญหา หรือพัฒนางานให้เกิดขึ้น (5) การมีภาวะผู้นำสามารถสร้างความสามัคคีกลมเกลียวของคนในสถานศึกษา

1.4 สมรรถนะส่วนบุคคลของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลควรได้รับการพัฒนาในแต่ละองค์ประกอบย่อย ดังนี้ (1) มีความรู้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ (2) ทักษะมีการมอบหมายภาระงานและหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรตามความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ (3) ทักษะยึดยอมรับในความรู้อื่นๆ ของบุคคลที่มีความแตกต่างกัน (4) อุปนิสัยสร้างบุคคลที่อ่อนน้อมถ่อมตนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมในการเผชิญสถานการณ์ต่างๆ และเป็นบุคคลที่น่าเคารพนับถือและไว้วางใจของบุคลากรในทุกบทบาทหน้าที่

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูหรือบุคลากรทางการศึกษาอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูหรือบุคลากรทางการศึกษาอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.4 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา

2.5 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล/โรงเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา/ประถมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ธีระ รุญเจริญ. (2554). *กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นุชนรา รัตนศิริระประภา. (2557). สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ฉบับมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 7(3): 507-508.
- บรรลุ ชินน้ำพอง และวัลลภา อารีรัตน์. (2556). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 7(1): 92-103, มกราคม-มีนาคม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประจักษ์ ทรัพย์อุดม. (2550). *สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- พงศธร พิทักษ์กำพล. (2547). *การบริหารบุคคล: การพัฒนาบุคลากรและเทคนิคการฝึกอบรม*. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พรชัย เจตมานัน. (2556). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สัจจคนเดินทาง.
- วชิพร แก้วหาล้า และคณะ. (2558). การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 8(1): 1099-1107.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- สमान แก้วคำไสย์. (2559). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. *วิทยานิพนธ์* ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องรายชื่อโรงเรียนในโครงการยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากลที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission Quality Awards: OBECQA) ปี 2559-2560*. [ออนไลน์]. ได้จาก <https://docs.google.com/viewer?a=v&pid=sites&srcid=c3dzay5hYy50aHxhY2FkZW1pY3xneDo3ZDdhZTcxYWVjZjgwYWU5>. [สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2563].
- สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Research for Learning)*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). *สรุปสาระสำคัญ การประชุมวิชาการ อกวิพัฒนการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย (6-8 พฤษภาคม 2557)*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อดิศร เนาวนนท์. (2550). *ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์. (2548). *Competency dictionary*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซนเตอร์.
- Davies, B. and Ellison, L. (1997). *School leadership for the 21st century*. London: Rutledge.
- McCauley, C.D. and others. (1998). *The center for creative leadership Handbook of leadership development*. San Francisco: Jossey-Bass.